

Faryngotonsillit

- ny behandlingsrekommendation

Karin Rystedt
Distriktsläkare Vilans vårdcentral Skara
Strama Västra Götaland
Göteborgs Universitet, avdelningen för
samhällsmedicin och folkhälsa

Inga jävsförhållanden att deklarerera

Behandlingsrekommendationer
för vanliga infektioner i öppenvård

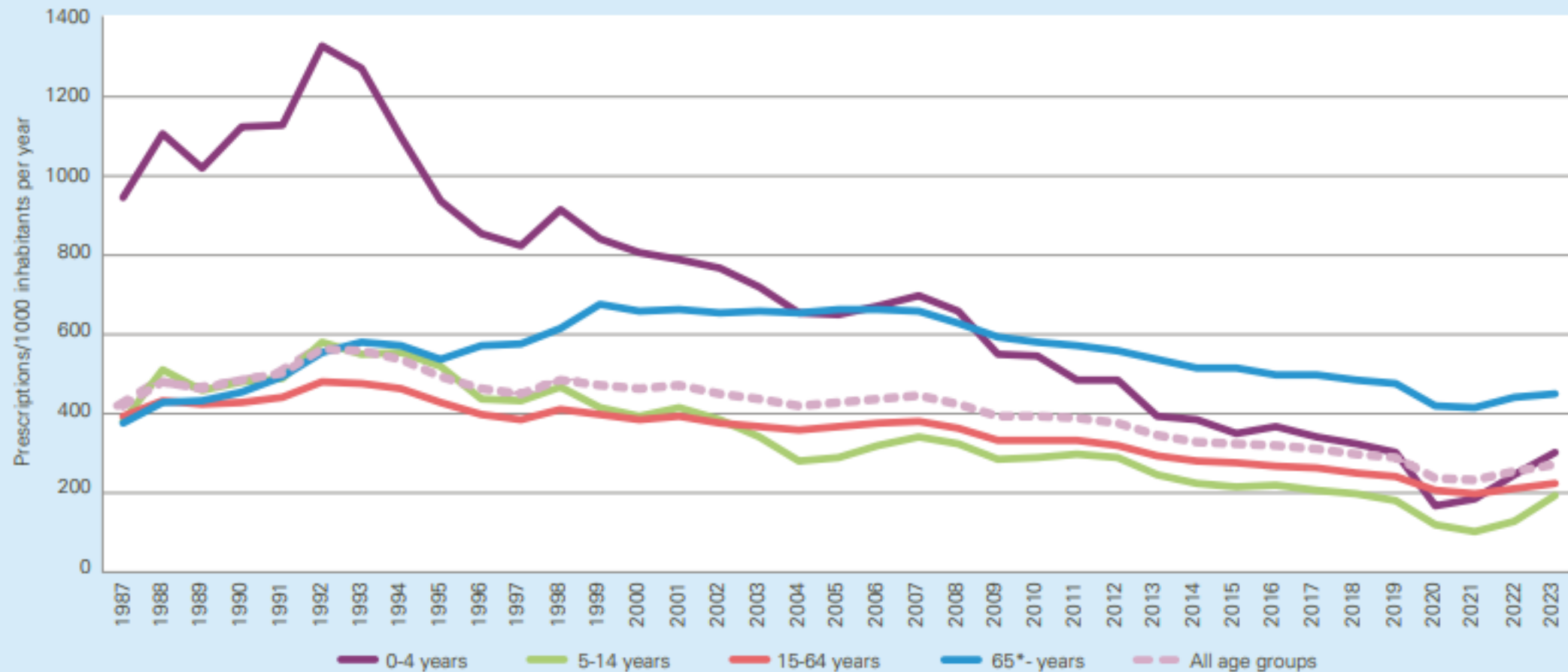
- Tecken på allvarig infektion hos vuxna och barn
- Akut mediaotit
- Rinosinuit
- Faryngotonsillit
- Akut bronkit och pneumoni
- Akut exacerbation av KOL
- Urinvägsinfektioner
- Hud- och mjukdelinfektioner
- Sexuellt överförbara bakteriella infektioner

Behandlingsrekommendationer för vanliga infektioner i öppenvård. Detta är en översikt över de rekommendationer som finns i Strama. För mer information se Strama. © 2024 Strama. Alla rättigheter förbehållna.

30% av besöken i svensk primärvård är relaterade till en infektion

Figure 1.2. Sales of antibiotics (J01 excl. methenamine) in outpatient care by age group in 1987-2023.

Swedres-SVARM

Appen Strama
nationell

[Behandlingsrekommendationer för vanliga infektioner – Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

GÄLLER FRÅN 2023-10-24

Behandlingsrekommendationer för vanliga infektioner i öppenvård

Tecken på allvarlig infektion hos vuxna och barn

Akut mediaotit

Rinosinuit

Faryngotonsillit

Akut bronkit och pneumoni

Akut exacerbation av KOL

Urinvägsinfektioner

Hud- och mjukdelsinfektioner

Sexuellt överförbara bakteriella infektioner

Detta är en digital version av Behandlingsrekommendationer för vanliga infektioner i öppenvård. Den senaste uppdateringen gjordes 2023-10-24. Om du har en pappersbroschyr kan den skilja sig något från denna digitala version.

Vi arbetar för folk- och djurhälsan[Start](#) / [Behandling och förskrivning](#) / [Behandlingsrekommendationer](#) / [Sök behandlingsrekommendation](#)

Filtrera

Ange sökord

faryngotonsillit

Kategorier

 Läkemedel för människa (1) Barn och ungdomar (1) Vuxna (1)

Status

 Aktuell (1)

Publiceringsdatum

Sök behandlingsrekommendationer

Läkemedelsverkets behandlingsrekommendationer är avsedda som kunskapsstöd och vägledning till hur läkemedel bör användas i den kliniska vardagen och riktar sig främst till hälso- och sjukvården och djursjukvården.

Visar 1 av 1 **behandlingsrekommendationer** - Fritext: faryngotonsillit[RSS](#)Sortera efter: **Relevans**

Läkemedel vid faryngotonsillit – behandlingsrekommendation >

Publicerades: 28 augusti 2024**Kategori:** Läkemedel för människa / Vuxna / Barn och ungdomar**Status:** Aktuell

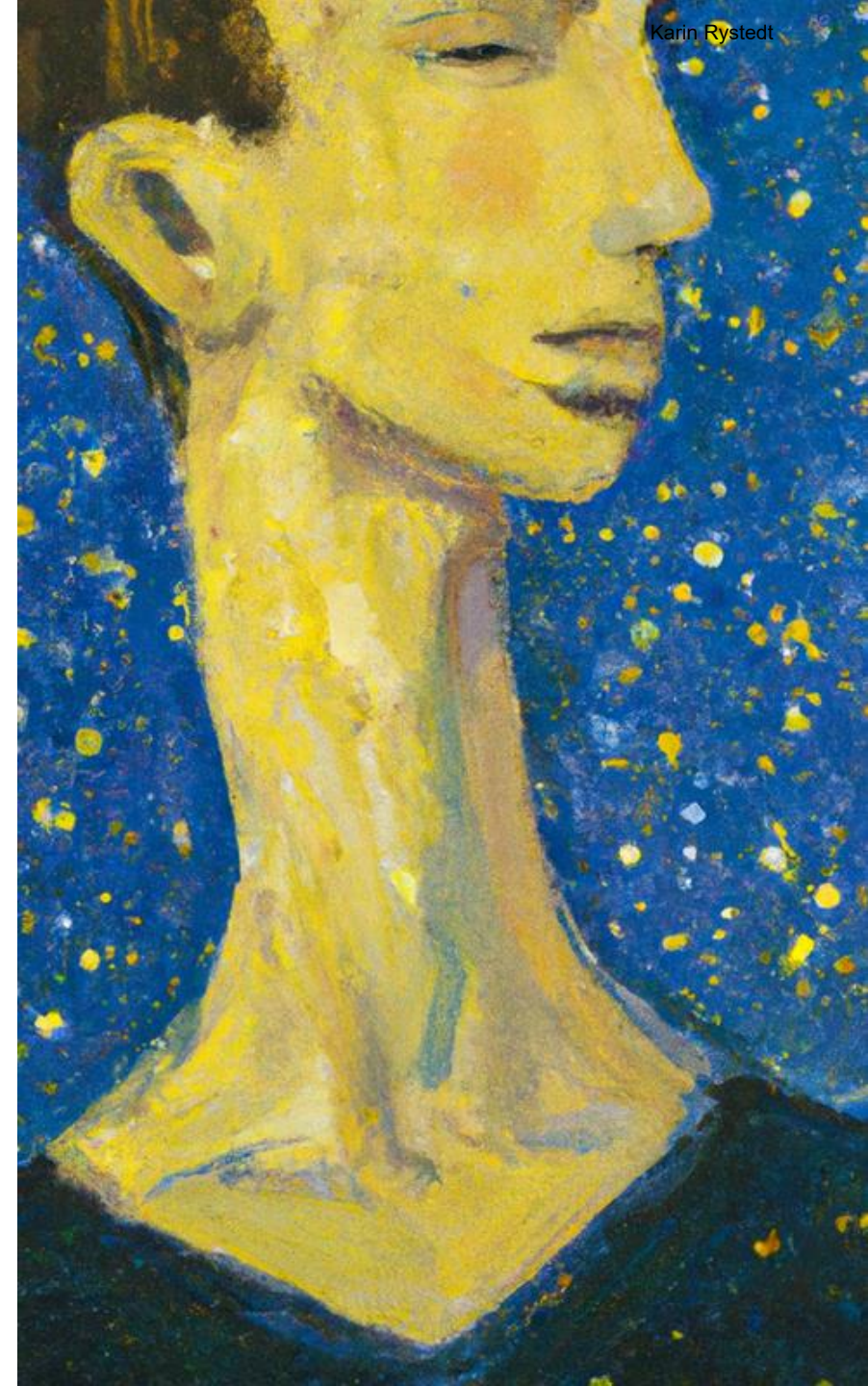
[Sök behandlingsrekommendationer | Läkemedelsverket \(lakemedelsverket.se\)](#)

Faryngotonsillit

Flertalet agens, oftast virus

80% självläker inom en vecka

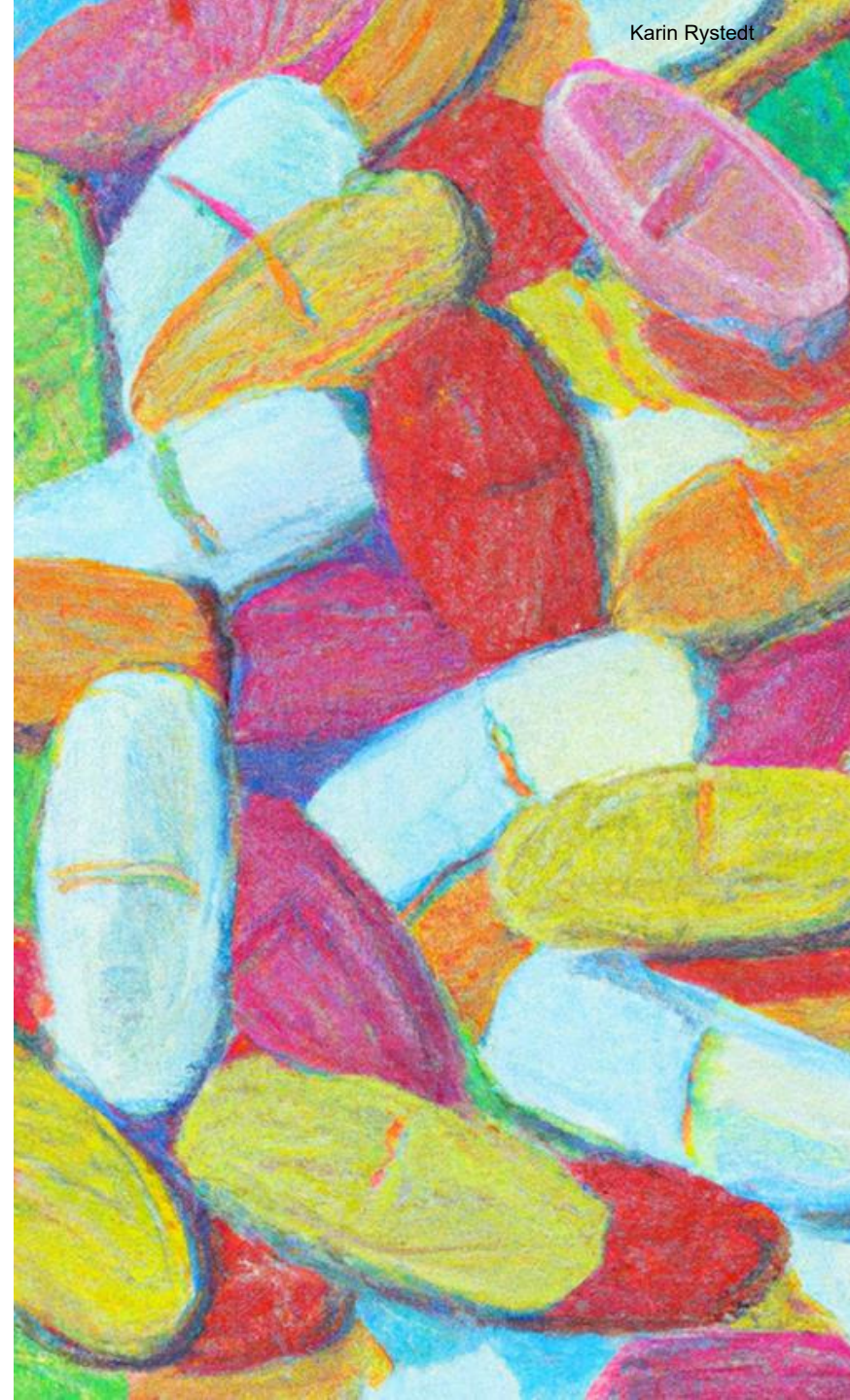
Komplikationer är ovanligt

Behandlingseffekt pcv

1-2,5 dygns snabbare utläkning

PcV minskar risken för peritonsillit
från ca 2% till 0,6%

Streptococcus pyogenes

grupp A streptokocker (GAS)

Streptokocktonsillit

Scharlakansfeber

Rosfeber (erysipelas)

Impetigo

Immunologiska komplikationer (akut reumatisk feber, reumatisk hjärtsjukdom, glomerulonefrit, PANDAS)

Invasiva GAS-infektioner, nekrotiserande fasciit

Symtomfritt bärarskap

(8 - 32% <15 år)

Riskvärdering

Riskvärdering av patienter med misstänkta infektioner utanför sjukhus, utifrån risk för allvarlig infektion/sepsis. En uppfylld parameter räcker för riskvärdering till gult ljus respektive rött ljus.

Värdering av risk för allvarlig infektion/sepsis hos patienter utanför sjukhus

FYSIOLOGISKA FUNKTIONER	Grönt ljus Låg risk	Gult ljus Medelhög risk	Rött ljus Hög risk
Beteende/medvetandegrad	Normalt/alert	Anamnes på förändrat beteende	Objektivt förändrat beteende/ej alert
Andningsfrekvens	12-20 andetag/min	21-24 andetag/min	≥ 25 andetag/min
Saturation på luft	≥ 96 % (a)	92-95 % (a)	< 92 % (< 88 % vid kronisk obstruktiv lungsjukdom)
Blodtryck (systoliskt)	> 100 mmHg	91-100 mmHg	≤ 90 mmHg eller > 40 mmHg lägre än patientens normala tryck
Hjärtfrekvens	≤ 90 /min	91-130/min eller nyttillkommen arytm	> 130/min
Temperatur	≥ 36 °C	< 36 °C	

Frossa

Diarré, kräkningar?
(toxinpåverkan)

Tecken på komplikation eller allvarlig differentialdiagnos

- Tilltagande smärta i halsen och grötigt tal (peritonsillit).
- Andningssvårigheter (epiglottit).
- Svårigheter att svälja saliv (peritonsillit, epiglottit).
- Ensidig kraftig halssmärta (peritonsillit, retro/parafaryngeal abscess).
- Svår halssmärta med normalt svalgstatus (retro/parafaryngeal abscess, epiglottit).
- Svårt att gapa (peritonsillit, retro/parafaryngeal abscess).
- Mycket svår lokal smärta oavsett lokalisering (fasciit).
- Membraner på och utanför tonsiller (difteri).

Generaliserade slemhinne- symtom?

Konjunktivit
Nästäppa
Snuva
Heshet
Hosta

Virustonsillit!

Centorkriterier

- Rodnade halsmandlar med beläggning
- Ömma, svullna lymfkörtlar i käkvinklarna
- Feber $\geq 38,5^\circ$
- Frånvaro av hosta

Centorkriterier	Sannolikhet för GAS i svalget (%)
4	55,7
3	30,1-34,1
2	14,1-16,6
1	6,0-6,9
0	2,5

Centor et al. The diagnosis of strep throat in adults in the emergency room. Medical Decision Making, 1981.

Snabbtest för GAS – Strep A

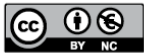

Antigentest – Strep A detekterar ytantigen A (del av bakterie)

Mycket känsligt test – fler positiva Strep A än odlingar

Tillförlitligt även i efterförloppet

CRP kan inte skilja på bakteriell och viral faryngotonsillit

OPEN ACCESS

Check for updates

Penicillin V four times daily for five days versus three times daily for 10 days in patients with pharyngotonsillitis caused by group A streptococci: randomised controlled, open label, non-inferiority study

Gunilla Skoog Ståhlgren,¹ Mia Tyrstrup,^{2,3} Charlotta Edlund,¹ Christian G Giske,^{4,5} Sigvard Mölsted,³ Christer Norman,⁶ Karin Rystedt,^{7,8} Pär-Daniel Sundvall,^{8,9} Katarina Hedin^{3,10}

For numbered affiliations see end of the article.

Correspondence to: G Skoog Ståhlgren
gunilla.skoog.stahlgren@fohm.se
(ORCID 0000-0002-0248-3048)

Cite this as: *BMJ* 2019;**367**:l5337
<http://dx.doi.org/10.1136/bmj.l5337>

Accepted: 8 August 2019

ABSTRACT

OBJECTIVE

To determine whether total exposure to penicillin V can be reduced while maintaining adequate clinical efficacy when treating pharyngotonsillitis caused by group A streptococci.

DESIGN

Open label, randomised controlled non-inferiority study.

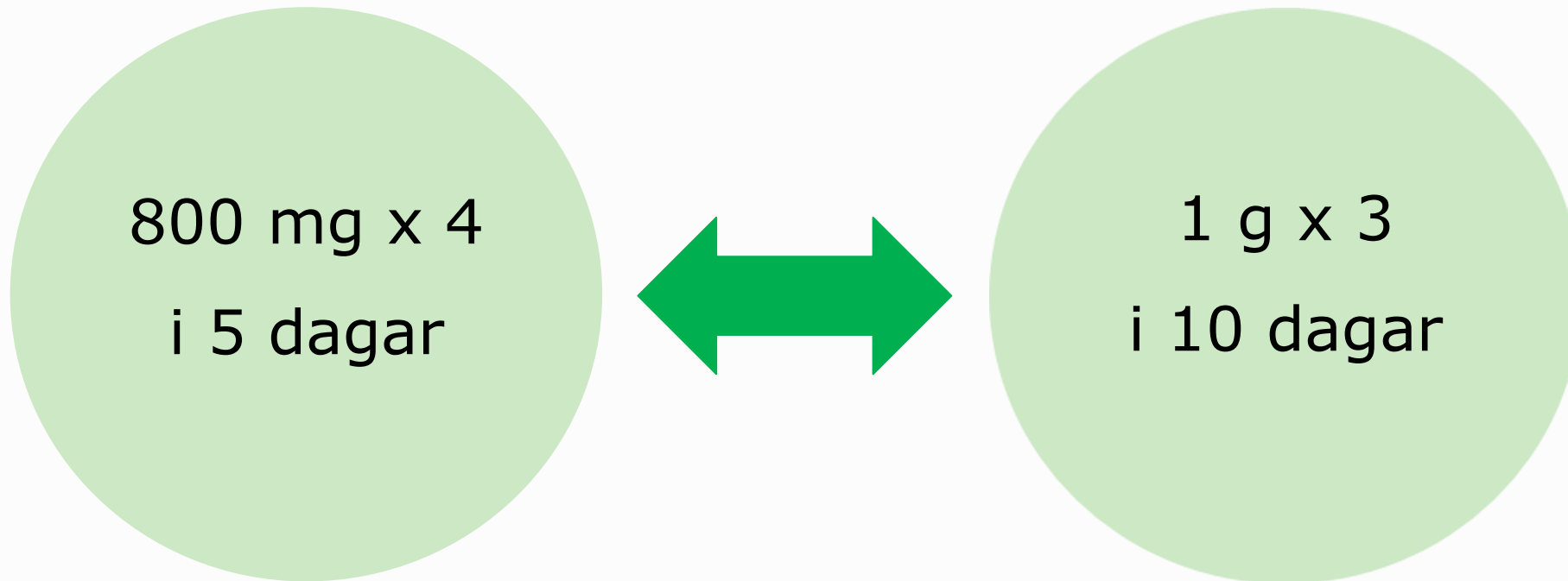
of relapses, complications and new tonsillitis, and patterns of adverse events.

RESULTS

Patients (n=433) were randomly allocated to the five day (n=215) or 10 day (n=218) regimen. Clinical cure in the per protocol population was 89.6% (n=181/202) in the five day group and 93.3% (n=182/195) in the 10 day group (95% confidence interval -9.7 to 2.2). Bacteriological eradication

Randomisering

433 patienter randomiserades till penicillin V:

Tabell 1: Antibiotikabehandling faryngotonsillit vuxna.

Läkemedel	Dosering	Behandlingstid (dygn)
PcV	800 mg x 4 För vuxna utan allvarlig underliggande sjukdom, utan immunmodulerande behandling.	5
	alternativt 1 g x 3	10
Vid penicillinallergi typ 1		
Klindamycin	300 mg x 3	10
Vid terapivikt och recidiv		
Klindamycin	300 mg x 3	10
alternativt cefadroxil	500 mg x 2	10
Gravida dosering		
PcV	1 g x 4	10
Gravida terapivikt och recidiv		
cefadroxil	1 g x 2	10
alternativt klindamycin	300 mg x 3	10

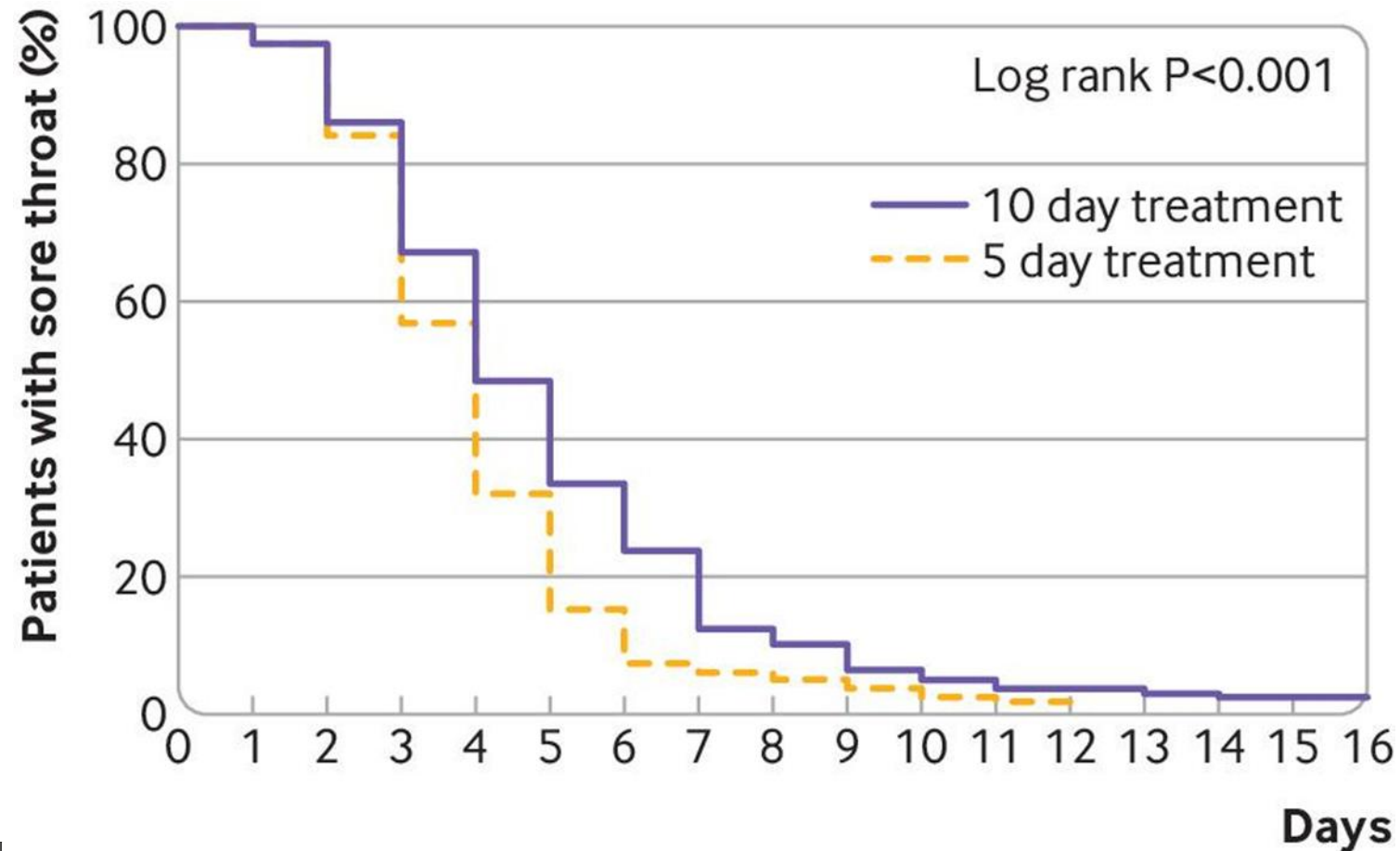
Stärker indikationen:

- immunsuppression
- individer med tidigare svår infektion orsakad av GAS
- flera fall av infektioner med GAS i omgivningen.

Minskad nytta eller ökad risk:

- avtagande symtom
- patient med tidigare besvärande biverkningar av antibiotikabehandling

Tid till utläkning av halsont

Biverkningar av penicillin V

Diarré

26% 5 dagar penicillin V

35% 10 dagar penicillin V

Vulvovaginala besvär hos kvinnor

15% 5 dagar penicillin V

25% 10 dagar penicillin V

Skoog Ståhlgren , et al. Penicillin V four times daily for five days versus three times daily for 10 days in patients with pharyngotonsillitis caused by group A streptococci: randomised controlled, open label, non-inferiority study. BMJ. 2019 Oct 4;367:l5337.

Sammanfattning faryngtonsillit:

Uteslut tecken till allvarlig infektion

Generaliserade slemhinnesymtom? Virustonsillit?

Om 3-4 Centorkriterier så ta Strep A (oftast negativt)

Strep A tillförlitligt - även efteråt

Penicillin V 800 mg x 4 i 5 dagar eller 1g x 3 i 10 dagar

Gravida patienter 1g x 4 i 10 dagar

Beakta biverkningsrisken

Tack!

karin.rystedt@vgregion.se